

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 283/2014-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti Chemolak, a. s., Továrenská 7, Smolenice, zastúpenej AK – Tarabčák s. r. o., Hlavná 13, Prešov, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Tarabčák, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Chemolak, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 p o r u š e n é b o l i .

2. Obchodnej spoločnosti Chemolak, a. s., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Spišská Nová Ves p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Spišská Nová Ves j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Chemolak, a. s., trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jej právneho zástupcu AK – Tarabčák s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2014 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti Chemolak, a. s., Továrenská 7, Smolenice (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 (ďalej aj „súdne konanie“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ doručil okresnému súdu 4. apríla 2005 žalobu, ktorou sa proti žalovanému KOLLÁROVÁ, spol. s r. o., Trieda 1. mája 21/1, Spišská Nová Ves (ďalej len „žalovaný“), domáhal zaplattenia sumy 7 817,20 € s prísl., o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Prvý raz vo veci okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 12 Cb 47/2005-183 z 3. júna 2009 a žalobe s'ťažovateľa vyhovel, toto rozhodnutie však bolo uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 108/2009-211 z 10. februára 2011 zrušené a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie. Po tomto rozhodnutí krajského súdu sa prvé pojednávanie konalo 27. septembra 2011 a bolo

odročené na 30. november 2011 na účely oznámenia adresy svedka D. P. žalovaným. Nariadený termín pojednávania bol zrušený, najbližšie pojednávanie sa konalo 4. septembra 2012, svedok D. P. sa naň znova nedostavil a nedostavil sa naň ani svedok J., ktorý požiadal o svoj výsluch dožiadaným Okresným súdom Trnava, čo však konajúci sudca na pojednávaní neuviedol a neuložil účastníkom predložiť otázky na svedka. Okresný súd tak urobil až 18. septembra 2012. Pojednávanie 4. septembra 2012 bolo odročené na 31. október 2012, avšak nakoniec sa nekonalo a bolo odročené na neurčito. Svedok J. bol vypočutý 18. decembra 2012 dožiadaným okresným súdom, účastníci však o tom neboli vopred vyrozumení, pojednávanie 19. marca 2013 bolo na túto námietku žalovaného odročené na 21. máj 2013. Aj tento termín pojednávania bol však zrušený, znova bol vypočutý 11. júna 2013 svedok J. dožiadaným súdom. Okresný súd ustanovil uznesením z 28. júna 2013 znalca s tým, aby znalec podal posudok do 60 dní. Spis bol znalcovi okresným súdom odoslaný až 2. septembra 2013. Znalecký posudok nebol vypracovaný ani do 20. decembra 2013, keď sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu vybavil sťažnosť prípisom sp. zn. Spr 38/2013 z 24. januára 2014 a oznámil sťažovateľovi, že prietahy v konaní zistené neboli. Okresný súd doručil sťažovateľovi 10. marca 2014 predvolanie na pojednávanie na 1. apríl 2014, rozhodnutie o znalečnom, avšak nie znalecký posudok. Konanie trvá dosiaľ 9 rokov, čo považuje sťažovateľ za neprimerané, k zbytočným prietahom dochádza pri nariadovaní termínov pojednávania, postup súdu je neefektívny, pritom ide o vec skutkovo a právne jednoduchú, sťažovateľ k prietahom v konaní nijako neprispel. Keďže sťažovateľ sa nachádza dlhodobo v stave právnej neistoty a doterajšie prietahy v konaní nemožno odstrániť, domáha sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 €.

Na tomto základe sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom

Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Spišská Nová Ves, aby vo veci 12 Cb 47/2005 konal bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000 €, ktoré je odporca povinný zaplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu vo výške 284,08 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti. “

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 283/2014-12 z 11. júna 2014 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd si od predsedu okresného súdu vyžiadal aj vyjadrenie k sťažnosti. Predseda okresného súdu na žiadosť ústavného súdu reagoval prípisom č. 1 SprV 332/2014 z 5. augusta 2014, v ktorom okrem iného uviedol: „Rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 12Cb/47/2005-183 zo dňa 3.6.2009, ktorým súd návrhu v plnom rozsahu vyhovel, bol po podaní odvolania zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 4Cob/108/2009-211 zo dňa 10.2.2011 a doručený tunajšiemu súdu 5.3.2011. V zrušujúcom uznesení uviedol, že prvostupňový súd na základe neúplného zistenia skutkového stavu bez vykonania ďalšieho navrhovaného dokazovania výsluchom svedka p. R. D. P., príp. vykonaním aj ďalších pre objasnenie účastníkmi navrhovaných dôkazov (aj znaleckým posudkom), vec nesprávne právne posúdil a následne aj rozhodol. Po doručení uznesenia účastníkom konania dňa 1.4. a 5. 4. 2011 žalobca prostredníctvom právneho zástupcu zaslal stanovisko a navrhol dokazovanie listom doručeným súdu 19.5.2011. Termín pojednávania bol vytýčený na 13.9.2011 a vzhľadom na písomnú žiadosť JUDr. Tarabčáka - sťažovateľa zo dňa 16.6.2011 bol termín pojednávania odročený na 27.9.2011.

Právny zástupca žalovanej žiadal vypočuť svedka p. R. D. P., občana talianskej národnosti ktorý bol spoločníkom žalovanej a bol technologickým odborníkom pri výrobe

štetcov. Uznesením zo dňa 7.9.2011 bol ustanovený tlmočník. Svedkovi sa predvolanie nepodarilo doručiť, preto pojednávanie zo dňa 27.9.2011 bolo odročené na deň 30.11.2011. Súd sa pokúšal zistiť adresu svedka, preto zrušil termín a pojednávanie odročil na neurčito. Keďže pojednávania boli pre neprítomnosť svedka súdom odročené, a tento dôkaz súd mal vykonať aj na pokyn odvolacieho súdu a pre nemožnosť vykonania tohto dôkazu, súd pristúpil k ďalšiemu vykonaniu dôkazov a to ustanovením znalca z odboru organická chémia.

Z výpisu zo Zoznamu znalcov a inštitúcií súd zistil po telefonických oslovení, že žiaden zo znalcov z odboru chémie ako aj inštitúcie sa nezaoberajú organickou chémiou, len anorganickou. Ako poslednou inštitúciou, ktorých sudkyňa opätovne osobne oslovila bol I. H., zo Slovenskej technickej univerzity, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie Bratislava (dôkaz mail zo dňa 6.2.2012), ktorý prisľúbil, že aj keď fakulta nie je zapísaná v Zozname znaleckých inštitúcií, po zložení sľubu, vyhotoví súdu stanovisko k problematike kvality, výroby, zloženia živice, slúžiacej na výrobu štetcov. Po telefonických urgenciách od profesora I. H., súdu bolo oznámené, že sa k zaslaným odborným otázkam nemôže vyjadriť, nakoľko cestuje na dlhodobú stáž do USA.

Súd vytýčil na deň 4.9.2012 pojednávanie a na návrh žalovaného predvolal opätovne svedka M. J., ktorý bol už na okresnom súde dňa 16.9.2008 vypočutý. Z pojednávania sa ospravedlnil a žiadal, aby bol vypočutý vzhľadom na jeho vek a jeho zdravotný stav dožiadaným Okresným súdom v Trnave, pojednávanie bolo odročené na 31.10.2012. Otázky pre svedka žalobca doručil 2.10.2012 a žalovaný 9.10. 2012. Z dôvodu vypočutia svedka p. M. J. dožiadaným súdom, bolo pojednávanie odročené na neurčito. Okresný súd Trnava po vybavení dožiadania vrátil spis dňa 27.12.2012, výsluchu svedka sa zúčastnila zástupkyňa žalobcu. Právny zástupca žalovanej na pojednávaní dňa 19.3.2013 namietal, že nebol predvolaný na termín výsluchu svedka p. M. J. na Okresný súd Trnava, preto žiadal zopakovať vykonanie výsluchu a následne žiadal nariadiť znalecké dokazovanie. Súd pojednávanie odročil na deň 21.5.2013, ktoré následne zrušil, pretože dňa 10.5.2013 požiadal Okresný súd Trnava o dopočutie svedka p. M. J. za účasti právnych zástupcov. Okresný súd Trnava po vybavení dožiadania vrátil spis dňa 18.6.2013, výsluchu svedka sa zúčastnila zástupkyňa žalobcu, právny zástupca žalovanej sa výsluchu nezúčastnil bez

ospravedlnenia a listom doručeným súdu 11.7.2013 oznámil ukončenie právneho zastupovania žalovanej.

Uznesením 12Cb/47/2005-11 zo dňa 28.6.2013 súd ustanovil znalkyňu z odboru Chémie E. T., z odboru anorganickej chémie, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.7.2013. Znalkyňa po telefonicknej urgencii súdu sa zaviazala predložiť znalecký posudok do konca mesiaca január 2014, žiadala predĺžiť lehotu na podania znaleckého posudku z dôvodu obťažnosti dokazovania. Dňa 17.2.2014 bol súdu doručený znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny. Oneskorenie doručenia znaleckého posudku ospravedlnila z dôvodu pretrvávajúcich zdravotných problémov.

Súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 1.4.2014, kde rozhodol na základe dôkazov a návrhu žalobcu opätovne vyhovel v celom rozsahu, rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 3.6.2014.

Súd na základe vykonaných úkonov považuje sťažnosť právneho zástupcu žalobcu za neopodstatnenú, nakoľko v Zozname znalcov E. T., je jediná znalkyňa, ktorá sa zaoberá problematikou chemických reakcií, ale je zapísaná v odbore anorganickej nie organickej chémie, ktorej sa týkala aj problematika daného sporu a to reakcie, ktoré prebiehajú pri výrobe živice. Súd nevytvára zbytočné priedahy, len dodržiava zákonom stanovené lehoty na doručovanie písomností účastníkom konania a žalovaná zásielky súdu nepreberú v odbernej lehote, nemá právneho zástupcu, súd musí žalovanej doručovať zásielky opakovane.

Netrváme na ústnom prejednávaní veci. “

Sťažovateľ k stanovisku predsedu okresného súdu uviedol: „Vo vyjadrení z 5.8.2014 súd uviedol úkony, ktoré súd vykonal po vrátení veci odvolacím súdom. Z tohto prehľadu úkonov však nevyplýva, prečo by uvedené úkony boli primerané tomu, aby v konaní nemohlo dôjsť k bezdôvodným priedahom a prečo by nemali byť základné práva sťažovateľky porušené. Až v závere vyjadrenia uvádza dôvod, pre ktorý považuje sťažnosť za neopodstatnenú a tou je skutočnosť, že v zozname znalcov pre prísl. odbor je zapísaná jediná znalkyňa. Táto skutočnosť bola súdu známa, preto nevidíme v tom dôvod, ktorý by ospravedlňoval trvanie konania 9 rokov.

Odporca nezaujal stanovisko k tým dôvodom, ktoré boli uvedené v sťažnosti a v dôsledku ktorých došlo k porušeniu práva, uvedeného v sťažnosti.

Konanie trvajúce 9 rokov malo za následok, že odporkyňa v konaní 12Cb 47/2005 už nevykonáva podnikateľskú činnosť a vymoženie sumy, ktorá bola rozsudkom priznaná, nebude možné a sťažovateľovi tým vznikla škoda. Napriek tomu, že už v konaní bolo právoplatne rozhodnuté, je potrebné, aby ústavný súd vyslovil porušenie práva a priznal sťažovateľovi navrhované primerané finančné zadostučinenie, pretože k porušeniu práva došlo pred rozhodnutím súdu a v prípade, že priznaný nárok bude od zaviazaného odporcu nevykonateľný, bude rozhodnutie ústavného súdu dôkazom o porušení práva súdom v prípade vymáhania nároku na náhradu škody.

Konanie vo výroku, ktorým mal Ústavný súd prikázať odporcovi, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, je už v súčasnom štádiu neaktuálne.“

Právny zástupca sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na tieto oznámenia ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 (predtým sp. zn. 10 Rob 179/2005) ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

- 4. apríla 2005 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na začatie konania;
- 4. apríla 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh (sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 11. apríla 2005);
- 26. apríla 2005 okresný súd vydal platobný rozkaz;
- 27. apríla 2005 sťažovateľ vzal späť návrh v časti sumy 2 856 Sk pre úhradu žalovaným v tejto časti;
- 29. apríla 2005 okresný súd konanie uznesením v tejto časti zastavil;

- 11. mája 2005 žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu a vec bola prevedená do registra Cb;
- 17. júna 2005 okresný súd poslal odpor žalovaného na vyjadrenie sťažovateľovi a žalovaného vyzval na úhradu súdneho poplatku za odpor;
- 11. júla 2005 sa sťažovateľ k odporu žalovaného vyjadril;
- 28. novembra 2005 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. január 2006;
- 19. januára 2006 sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti svojho zamestnanca;
- 20. januára 2006 bolo pojednávanie odročené na 24. marec 2006;
- 24. marca 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené pre potrebu doplniť dokazovanie výsluchom svedkov na 23. máj 2006;
- 4. mája 2006 boli okresnému súdu oznámené adresy navrhovaných svedkov;
- 23. mája 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, boli vypočutí svedkovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalovanému bolo uložené predložiť reklamácie od svojich odberateľov;
- 29. júna 2006 okresný súd urgoval žalovaného na splnenie tejto povinnosti;
- 30. júna 2006 žalovaný doručil okresnému súdu požadované dôkazy;
- 4. septembra 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 7. november 2006;
- pojednávanie bolo zrušené pre ospravedlnenie sa právneho zástupcu sťažovateľa pre kolíziu;
- 12. januára 2007 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi;
- 30. januára 2008 bol nariadený termín pojednávania na 1. apríl 2008;
- 1. apríla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. júl 2008 pre potrebu doplnenia dokazovania – výsluch svedka J.;
- 14. mája 2008 sa svedok J. ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní;
- 21. mája 2008 okresný súd vyzval účastníkov, aby predložili otázky pre svedka J. a označili prípadné ďalšie dôkazy;
- 22. mája 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 4. júl 2008;
- 4. júna 2008 sa z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil svedok J.;
- 4. júla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie;

- 16. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý aj svedok J., pojednávanie bolo odročené s výzvou na podanie návrhov na vykonanie dokazovania;
- 26. novembra 2008 okresný súd urgoval označenie dôkazov;
- 15. januára 2009 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi;
- 8. apríla 2009 bolo okresným súdom nariadené pojednávanie na 13. máj 2009;
- 13. mája 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na vyhlásenie rozsudku;
- 3. júna 2009 bol vyhlásený rozsudok č. k. 12 Cb 47/2005-183, ktorým bolo žalobe vyhovené;
- 8. júna 2009 podal žalovaný odvolanie;
- 25. júna 2009 bolo vydané uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie;
- 5. augusta 2009 bolo okresným súdom zaslané odvolanie žalovaného na vyjadrenie sťažovateľovi;
- 20. augusta 2009 sa k odvolaniu vyjadril sťažovateľ;
- 25. augusta 2009 bol spis predložený odvolaciemu súdu;
- 10. februára 2011 krajský súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie uznesením č. k. 4 Cob 108/2009-211 z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu a z toho plynúceho neprávneho právneho posúdenia veci a okrem iného nariadil okresnému súdu doplniť dokazovanie výsluchom svedka R. D. P., v prípade potreby aj znaleckým dokazovaním;
- 19. mája 2011 sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie;
- 9. júna 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 13. september 2011;
- 13. júna 2011 sa sťažovateľ ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní, okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. september 2011;
- 27. septembra 2011 sa v dôsledku nedoručenia predvolania svedkovi D. P. pojednávanie neuskutočnilo;
- 29. septembra 2011 žalovaný oznámil okresnému súdu jemu známu adresu svedka D. P. v Taliansku, pojednávanie bolo odročené na 30. november 2011;
- svedka D. P. sa nepodarilo predvolať ani na pojednávanie 30. novembra 2011, termín bol zrušený, o čom boli účastníci upovedomení 10. novembra 2011;

- 12. júna 2012 okresný súd vyzval žalovaného na oznámenie adresy svedka D. P. a zároveň nariadil termín pojednávania na 4. september 2012;
- 19. júna 2012 žalovaný odpovedal na výzvu okresného súdu;
- 4. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti účastníkov, ktoré bolo odročené na účely výsluchu svedkov D. P. a opakovaného výsluchu svedka J. na 30. október 2011;
- 18. septembra 2012 okresný súd vyzval účastníkov na predloženie otázok svedkovi J., ktorý bude vypočutý dožiadaným súdom;
- 2. októbra 2012 sťažovateľ oznámil okresnému súdu otázky;
- 12. októbra 2012 okresný súd urgoval žalovaného na predloženie otázok svedkovi;
- pojednávanie nariadené na 31. október 2012 bolo zrušené z dôvodu vypočutia svedka J. dožiadaným súdom;
- 21. februára 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. marec 2013;
- 19. marca 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. máj 2013 s tým, že účastníci konania navrhnú dôkazy;
- pojednávanie nariadené na 21. máj 2013 bolo zrušené z dôvodu dopočutia svedka J. dožiadaným súdom;
- 28. júna 2013 bol okresným súdom ustanovený znalec na podanie znaleckého posudku v lehote 60 dní;
- 11. júla 2013 právny zástupca žalovaného oznámil, že žalovaného už nezastupuje;
- 13. augusta 2013 ustanovený znalec urgoval okresný súd na zaslanie spisu;
- 2. septembra 2013 okresný súd zaslal znalcovi spis a predĺžil lehotu na podanie posudku o 60 dní;
- 17. februára 2014 doručil znalec okresnému súdu posudok a vrátil spis;
- 28. februára 2014 okresný súd rozhodol o znalečnom;
- 4. marca 2014 okresný súd nariadil termín pojednávania na 1. apríl 2014;
- 26. marca 2014 podal sťažovateľ vyjadrenie k posudku;
- 1. apríla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti sťažovateľa, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 12 Cb 47/2005-209, ktorým bolo žalobe vyhovie a ktorého písomné vyhotovenie je založené v spise.

Konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 a jeho rozsudok sa stal právoplatným 3. júna 2014.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu vo veci sp. zn. 12 Cb 47/2005.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Predmetom namietaného konania bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zaplatenie peňažnej sumy z dôvodu neuhradenia ceny dodaného tovaru, pričom žalovaný sa v konaní bránil tvrdením, že plnenie sťažovateľa malo vady. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať vec sťažovateľa za právne zložitú, pričom doterajší priebeh konania nesignalizuje ani skutkovú zložitosť veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zo spisu okresného súdu nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mohol pripísať na ťarchu sťažovateľa, sťažovateľ v primeranej lehote reagoval na výzvy a riadne si plnil svoje procesné

povinnosti. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že sťažovateľ sa z účasti na niektorých pojednávaníach ospravedlnil, pretože dôvod jeho ospravedlnenia bol riadne preukázaný.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Vychádzajúc z obsahu spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005, ústavný súd konštatuje, že okresný súd postupoval vo veci plynulo v období od začatia konania do 7. novembra 2006 (termín nariadeného pojednávania). Po zmene v osobe zákonného sudcu bol okresný súd v období od 12. januára 2007 do 30. januára 2008, resp. 1. apríla 2008 (termín nasledujúceho pojednávania vo veci) nečinný. Postup okresného súdu po zrušení jeho rozsudku č. k. 12 Cb 47/2005-183 z 3. júna 2009 uznesením krajského súdu č. k. 4 Cob 108/2009-211 z 10. februára 2011 a vrátení spisu okresnému súdu 15. marca 2011 nemožno považovať za efektívny a sústredený. Neefektívnou a nesústredenou činnosťou je poznačený najmä postup okresného súdu pri predvolávaní svedka D. P., zabezpečovaní výsluchu svedka J. dožiadaným súdom a s tým spojeným zrušovaní nariadených termínov pojednávania vo veci a rovnako tak aj postup súdu pri nariadovaní znaleckého dokazovania a doručovaní súdneho spisu znalcom. Hoci bol znalec ustanovený uznesením z 28. júna 2013, súdny spis mu bol okresným súdom odoslaný až 2. septembra 2013. Hoci znalecký posudok bolo znalcom uložené vypracovať do 60 dní, okresnému súdu bol predložený znalcom až 17. februára 2014, pričom okresný súd nevyužil zákonné možnosti pôsobiť na včasné splnenie povinnosti uloženej znalcom.

Ústavný súd v súvislosti s hodnotením postupu okresného súdu v súlade so svojou ustálenou judikatúrou vzal do úvahy aj celkovú dĺžku namietaného konania a na tomto základe konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je (už samo osebe) neakceptovateľné, aby sťažovateľ musel čakať na právoplatné meritórne rozhodnutie všeobecného súdu v jeho veci 9 rokov (pozri m. m. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07 atď.).

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že úplnou procesnou nečinnosťou okresného súdu v uvedenom období a neefektívnym postupom okresného súdu po zrušení jeho skoršieho rozhodnutia odvolacím súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 došlo k zbytočným priet'ahom, a teda k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Keďže namietané konanie ku dňu vydania tohto nálezu bolo právoplatne skončené, ústavný súd už neprikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 47/2005 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k názoru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €, s poukazom na to, že porušenie ústavných práv v tomto prípade nemožno napraviť, prier'ahy nie je možné odstrániť, sťažovateľ sa už takmer 9 rokov nachádza v stave právnej neistoty v dôsledku toho, že okresný súd vo veci nekoná plynulo napriek tomu, že sťažovateľ je v konaní aktívny a dosiaľ sa objektívne nemôže domôcť svojho práva.

Pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd zohľadnil predovšetkým doterajšiu dĺžku namietaného konania, charakter a intenzitu zbytočných prier'ahov, ku ktorým v predmetnej veci došlo, a dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 2 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním AK – Tarabčák s. r. o. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2013, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2014. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti)

podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb spolu v sume 284,08 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2014